

SPILGTS CITĀTS

„Privātajā sektorā neviens nevar atļauties tādas algas kā valsts uzņēmumu vadītājiem. Mums nav tādas algas kā Latvijas Dzelzceļa vai AirBaltic vadītājiem,

Skonto būve valdes priekšsēdētājs Guntis Rāvis, (Diena)

2,7%

Par tik šā gada 2. ceturksnī pieauga Latvijas iekšzemes kopprodukts (IKP), salīdzinot ar 2014. gada 2. ceturksni.

AVOTS: CSP

EKSPERTA VIEDOKĻIS

Eiropa pabalstu šķiras pinekļos

Maikls Tanners, CATO Institūta (ASV) vecākais pētnieks

Daudzās Eiropas valstīs sociālie pabalsti salīdzinājumā ar zemas kvalifikācijas strādnieka paredzamajiem ienākumiem ir tik augsti, ka tie mazina stimulu strādāt. Papildus tam daudzās valstīs arī efektīvās nodokļu robežlikmes jeb nodokļu apmērs, ko persona maksā ekonomiskā statusa maiņas gadījumā (piemēram, kļūstot no bezdarbnieka par nodarbināto), ir tik augstas, ka attur no atgriešanās darba tirgū, jo tas nozīmētu papildu ienākumu zudumu. Šāds ir mana

CATO Institūta kolēģa Čārlza Hjū un mans secinājums, analizējot Eiropas Komisijas un Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas datus par 2013. gadu – jaunākos pieejamos tādās jomās kā sociālie, mājokļu, ģimenes un bērnu pabalsti un nodokļu atvieglojumi. Uzreiz gan jānorāda, ka mūsu aprēķini par labklājības pabalstiem neietver veselības aprūpi, vecuma pensijas un bezdarbnieku pabalstus, bet gan tikai programmas, kas domātas speciāli nabadzības novēršanai vai tās sloga atvieglošanai. Šim nolūkam ES valstīs atvēl dažādu daļu no kopējiem pabalstiem. Attiecībā pret IKP šie līdzekļi variē no mazāk nekā 4% Latvijā, Lietuvā un Polijā (Latvijā to ir vismazāk ES) līdz vairāk nekā 9% Dānijā, Somijā, Francijā un Zviedrijā. Vidēji nabadzības novēršanai pabalstos ES tērē 6,9% no IKP. ES valstīs ir plašas atšķirības pabalstu sistēmās, un daudzās no tām ienākumi no pabalstiem ir salīdzinoši tuvi tiem, ko persona gūtu zemu kvalificētā darbā vai karjeras kāpņu pašā sākuma posmā. Tā

2013. gadā deviņās ES valstīs pabalsti neprecētam pieaugušajam ar diviem bērniem pārsniedza 15 tūkst. EUR gadā. Sešās valstīs tie pārsniedza 20 tūkst. EUR. Visdāsnākā ar 31 709 EUR gadā šai ziņā ir Dānija. Deviņos gadījumos labklājības pabalsti pārsniedza minimālo algu šajās valstīs. 11 ES valstīs tie pārsniedza pusi no neto vidējās algas, un sešās valstīs ienākumi no pabalstiem pārsniedza 60% no neto vidējās algas ienākumiem. Austrijā, Horvātijā un Dānijā efektīvā nodokļu robežlikme, personai no pabalstu saņēmēja pārejot uz algotu darbu, ir gandrīz 100%. Tas nozīmē, ka persona, sākot strādāt, faktiski nesaņems nekādu papildu ienākumus. Vēl citās 16 ES valstīs efektīvā nodokļu robežlikme šādiem cilvēkiem ir virs 50%. Radot tik spēcīgu bremzējošo faktoru pret iekļaušanos darba tirgū, labklājības jeb pabalstu sistēmas var nodarīt ļaunu tiem pašiem cilvēkiem ar zemiem ienākumiem, kuriem tās ir domātas, lai palīdzētu. Ja jūs kādam par nestrādāšanu maksājat vairāk, nekā viņš var nopelnīt, tad ir liela iespēja, ka

viņš padomās divreiz, pirms pieteiksies darbam. Jānorāda, ka arī Savienotās Valstīs visai komfortabli ierakstās Eiropas labklājības jeb pabalstu valstu starpā. Ja neieskaitām sociālo medicīnas aprūpes programmu Medicaid, ES valstu starpā pabalstu ziņā ASV ierindotos kā desmitās; Amerika šādā vērtējumā būtu dāsnāka par Franciju un nedaudz mazāk dāsnā par Zviedriju. 35 no ASV 50 pavalstīm saviem pilsoņiem piedāvā dāsnāku pabalstu komplektu nekā mūsu analizētās ES valstīs. Daudzas Eiropas valstīs šo problēmu ir sapratušas un ir sākušas savu labklājības sistēmu reformu, lai radītu labāku pāreju no pabalstiem uz darbu. Patiesību sakot, pabalstu reformas ziņā ASV atpaliek no dažām Eiropas valstīm. Spānija, Nīderlande, Ungārija un Horvātijā ir spērušas politikas soļus, lai darbu padarītu saistošāku par pabalstiem. Turklāt vairumā ES valstu apmaiņā pret pabalstiem ir arī šādas vai tādas ar nodarbinātību saistītas prasības. Daudzas ES valstis mēģina tikt galā arī ar t.s. «neaktivitātes lamatām», kad bez-

darbnieki izvairās no darba, lai nezaudētu pabalstus. Valstīm, kas ir nopietni ķērušās pie darba, lai mazinātu atkarību no pabalstiem un atalgotu strādāšanu, ir jāapsver nodarbinātības prasību stiprināšana, laika limitu ieviešana pabalstu saņēmējiem un stingrākas prasības, lai tie kvalificētos. Varbūt vēl jo vairāk dāsnākajām valstīm būtu jāizvērtē pieejamo pabalstu līmenis un efektīvās nodokļu robežlikmes, ko viņu pabalstu sistēmas rada, ar domu, ka ir jāmazina nodarbinātību bremzējošie faktori un jāmudina strādāt. Austrijā, Horvātijā un Dānijā efektīvā nodokļu robežlikme, personai no pabalstu saņēmēja pārejot uz algotu darbu, ir gandrīz 100%. Tas nozīmē, ka persona, sākot strādāt, faktiski nesaņems nekādu papildu ienākumus. Vēl citās 16 ES valstīs efektīvā nodokļu robežlikme šādiem cilvēkiem ir virs 50%. Ekonomisti nereti satraucas par augstām nodokļu robežlikmēm biznesam un bagātajiem, tomēr viena no augstākajām efektīvajām nodokļu robežlikmēm pasaulē patiesībā ir trūcīgajiem, kas no pabalstiem pāriet uz algotu darbu.

TWITTER

@Ikars: Latvijā, kur Satversme it kā garantē bezmaksas vidējo izglītību, banka piedāvā patērētājiem kredītus, lai sagatavotos 1. septembrim...

@ArtursZogla: redzot neizsīkstošās rindas pēc KFC vīstīņām, jāsecina - cik gan apmeklētās būtu bibliotēkas, ja vien grāmatas būtu ēdamas!

@J_Hermanis: daļa bērnu jau mājās ārpus LV. Pēc gada skolas gaitas uzsāks bērni, kas dzima krīzes laikā. Būs pirmklasnieku kritums.

@rubesita: Bij. FM Andra Vilka klātbūtnes trūkums manāms. Varēja piekrist/nepiekrist viņa lēmumiem, bet skaidrība par prioritātēm un to sekām gan bija.

@Borovkovs: igauņiem akcīze no degvielas - ceļiem. Ceļi labāki, degviela zem 1.00 eiro. Mums vēl autonodoklis un grīb vēl celt cenas. Cik var laupīt?

@Strautins_DNB: hibridkara ģenerālvirzieni - paralizēt jebkādu lēmumu pieņemšanu un vājināt budžetu visiem iespējamiem līdzekļiem.

dienas **bizness** rokasgrāmatas

Izpēte un testēšana organizācijās.
Informācija kvalitatīvu lēmumu pieņemšanai

Personāla vadības aktualitātes Latvijā un pasaulē!

«Personāla vadības rokasgrāmatas» jaunākajos papildinājumos – organizāciju psihologs un personālvadības eksperts **Reinis Lazda** apkopo ieteikumus izpētei un testēšanai organizācijās:

- Kā izvēlēties piemērotāko izpētes veidu organizācijā?
- Kā plānot izpētes procesu un analizēt datus?
- Kā personāla atlasē un novērtēšanā pareizi izmantot psiholoģiskos testus?

Rokasgrāmata ir abonētizdevums un pieejama arī elektroniski.

handbooks.lv | 67063286

dienas **bizness**

Atbalsta

RĪGAS BIO ENERĢIJA

Kur slēpjas iespējami lētākais

(un ilgtspējīgākais)

SILTUMS

Sadarbībā ar

24. septembris

Plašāk: <http://konferences.db.lv> ☎ 26476977